

Ekonomiavdelningen

Österåkers ekonomiska uppföljning

Februari 2025

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Omvärldsfaktorer och lokal utveckling.....	3
3	Utfall för perioden.....	6
4	Bokslutsprognos.....	7
5	Centrala poster	9
6	Investeringar	11
7	Finansiella tillgångar	11
8	Ekonomiska sammanställningar	13

I Inledning

I enlighet med fastställda rutiner för ekonomiska uppföljningar ska Kommunstyrelsens förvaltning redovisa bokslutsprognos per 2025-12-31 för Österåkers kommun. Kommunens finansiella mål följs upp och avstämningar i förhållande till budget 2025 görs under året. Fokus ska vara på en säker prognos och analys, samt uppföljning av åtgärdsplaner för att fortsatt upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

2 Omvärldsfaktorer och lokal utveckling

För att kunna planera och förutse utvecklingen för Österåker är det viktigt att vara medveten om de omvärldsfaktorer som påverkar kommunens utveckling. I månadsuppföljningen för februari ligger fokus på konjunkturläget, arbetsmarknad och befolkningsutveckling.

2.1 Konjunkturläget

Sverige befinner sig fortfarande i en lågkonjunktur. Siffror från SCB visar att BNP ökade med 1,0 procent för helåret 2024, jämfört med året innan. Under det sista kvartalet för 2024 tog ekonomin fart och BNP ökade med 0,8 procent, men 2025 inleddes svagare och tillväxten vände ned i januari. Siffror för januari visar att den ekonomiska tillväxten minskade med 0,5 procent jämfört med föregående månad. Den samlade konjunkturbilden är svagare än normalt, men BNP-indikatoren för januari 2025 visar ändå på en ljusning i ekonomin.

Svenska inflation var överraskande hög under inledningen av 2025. En del förklaras av att SCB viktat om beräkningen av KPI-korgen. KPI-korgen är en varukorg som SCB har sammansatt fylld av varor och tjänster som representerar vad hushåll i landet normalt konsumerar. Vid årsskiftet beaktar SCB om konsumtionen i någon av kategorierna har ändrats och andelen viktas därmed om. Inflationen i januari berodde även på stor del på grund av prisökningar, bland annat på livsmedel och hyror. Dessa påverkansfaktorer kommer att ha effekt på hela 2025, vilket gör att inflationen troligen kommer att ligga högre än Riksbankens mål. Utfallet i februari blev 2,9 procent mätt i KPIF (konsumentprisindex med fast ränta), jämfört med 2,2 procent i januari. Målet för Riksbanken är 2,0 procent mätt i KPIF.

Bedömningen är att konjunkturläget kommer att förbättras under 2025 med stigande reallöner, lägre räntor och skattesänkningar som stimulerar ekonomins tillväxt. Dock finns det många risker i omvärlden som gör prognosen osäker, bland annat har USA startat ett handelskrig med tullar, som till stor del kan komma att påverka Sverige som är beroende av export.

Europa har en svag tillväxt under 2025. Den politiska turbulens som har förekommit i EU:s största länder Tyskland och Frankrike under 2024 förväntas att stabiliseras under 2025. På grund av den osäkra omvärlden förväntas stora

försvarssatsningar genomföras inom hela Europa. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina fortsätter och är nu inne på sitt tredje år.

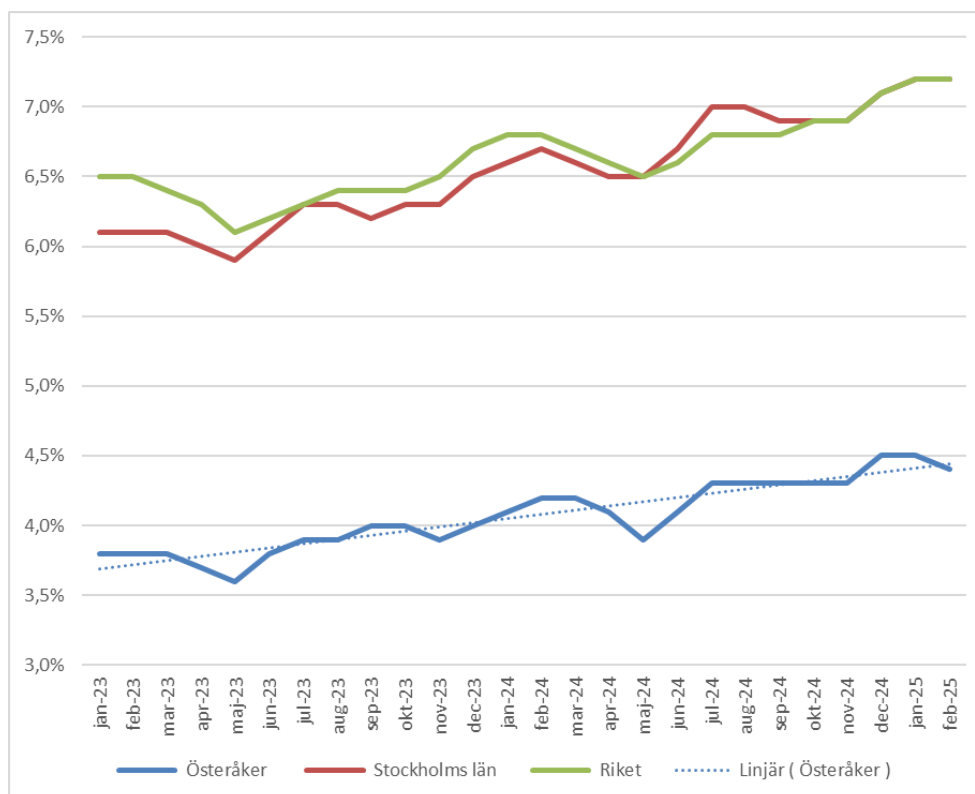
2.2 Arbetsmarknad

Arbetslösheten uppgick i februari till 8,9 procent, enligt säsongjusterade värden från SCB arbetskraftsundersökningar (AKU). Det är en ökning med 0,1 procentenheter från januari.

Arbetslösheten har stigit under 2024 men förväntas stabiliseras under 2025. Österåker har en lägre grad av arbetslöshet jämfört med Stockholms län och riket, men följer den övergripande trenden.

Andelen öppet arbetslösa i kommunen är i februari 2025 4,4 procent. Länet och riket har båda en arbetslöshet på 7,2 procent.

Arbetslöshet öppet arbetslösa och sökande i program för riket, Stockholms län och Österåker, 16–64 år

Arbetslöshet för riket, Stockholms län samt Österåkers kommun

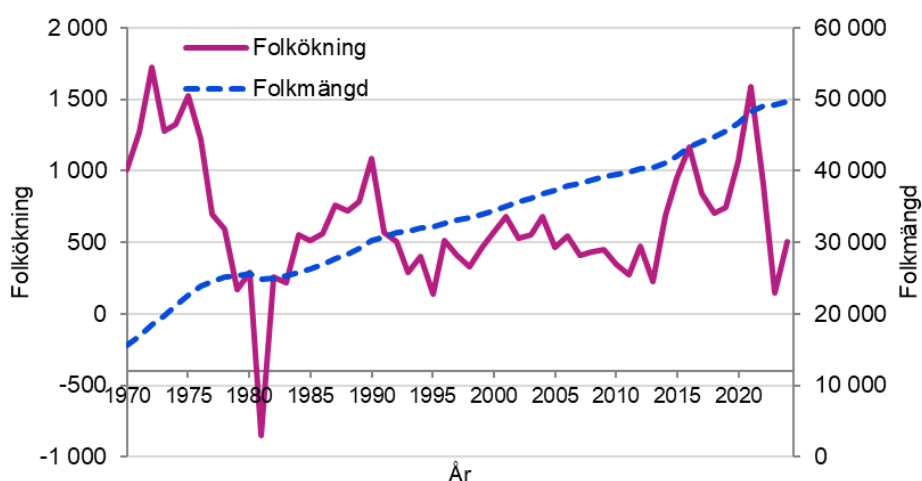
	Österåker	Stockholms län	Riket
16-64 år	4,4 %	7,2 %	7,2 %
Utrikes födda	9,5 %	13,2 %	15,7 %
Ungdomsarbetslöshet 18-24 år	5,2 %	7,1 %	8,1 %
Utrikes födda, 18-24 år	9,7 %	12,1 %	13,9 %
<i>Källa: Arbetsförmedlingen</i>			

2.3 Befolkning

Österåkers befolkning ökade med 505 personer (1 procent) under 2024 och var vid årets slut 49 787 invånare. Befolkningsökningen 2024 var starkare än föregående år, då kommunen endast ökade med 144 invånare. Med en befolkningsökning på 1 procent under 2024 överträffade Österåker både riket (0,3 procent) och länet (0,8 procent).

Befolkningsutvecklingen har varit starkare än prognos under 2024, men tas hänsyn till de unika händelser som inträffat under 2024 så är ökningen istället något svagare än prognos med ett 60-tal personer. De unika händelser som inträffat under året, och som inte prognosen tagit hänsyn till, är ukrainares möjlighet att folkbokföra sig, samt Skatteverkets utökade kontroller av personer som misstänkts vara utvandrade sedan en tid. Detta har resulterat i att 295 ukrainare har folkbokfört sig i Österåker och ett 40-tal personer har registrerats som utvandrade.

Befolkningen uppgår i januari 2025 till 49 797 personer, vilket är en ökning om 10 personer.

3 Utfall för perioden

Kommunen redovisar ett positivt resultat för perioden om 49,2 mnkr. Jämfört med periodens budget innebär det en positiv avvikelse om 18,5 mnkr. Det balanskravsjusterade resultatet (exklusive reavinster på såld mark och marknadsvärdesförändring av placerade medel) uppgår till 43,9 mnkr, vilket är en avvikelse mot periodens budget med 13,1 mnkr.

Nämndernas utfall visar en positiv avvikelse om 4,3 mnkr jämfört med periodens budget. Två nämnder redovisar en negativ avvikelse i förhållande till periodbudgeten, Överförmyndarnämnden (ÖF) och Kultur- och fritidsnämnden (KFN). Avvikelserna beror på periodiseringsavvikelser mot budet. Det vill säga att kostnader har uppstått under perioden medan de budgeterade kostnaderna är periodiserad senare under året.

Utfall aktuell period

	Utfall	Budget	Avvikelse
Kommunfullmäktige	-1,1	-1,6	0,4
Överförmyndarnämnden	-1,5	-1,2	-0,2
Kommunstyrelsen	-52,9	-54,5	1,6
Kultur- och fritidsnämnden	-22,1	-21,6	-0,5
Utbildningsnämnden	-234,8	-235,6	0,8
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-5,3	-5,6	0,3
Vård- och omsorgsnämnden	-127,1	-128,1	1,0
Socialnämnden	-17,7	-18,1	0,4
Byggnadsnämnden	-1,4	-1,9	0,4
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-0,5	-0,5	0,1
Summa nämnder	-464,5	-468,7	4,3
Centrala poster	513,7	499,5	14,2
Summa inkl centrala poster	49,2	30,8	18,5
Balanskravsjusterat resultat	43,9	30,8	13,1

Centrala poster visar för perioden en positiv avvikelse jämfört med budget om 18,5 mnkr. Det beror främst på orealiserade finansiella intäkter vid marknadsvärdering av placerade medel. Se vidare information under avsnitt 5 "Centrala poster" för kommunens helårsprognos.

4 Bokslutsprognos

Budgeterat resultat 2025 är enligt beslut i Kommunfullmäktige 50 mnkr och prognostiserat balanskravsresultat för Österåkers kommun per februari är utan avvikelse mot budget.

Utfall helår 2025

Belopp i mnkr	Helår 2025		
	Budget	Prognos	Avvikelse
Kommunfullmäktige	-9,3	-9,3	0,0
Överförmyndarnämnden	-6,7	-6,7	0,0
Kommunstyrelsen	-340,9	-342,9	-2,0
Kultur- och fritidsnämnden	-131,5	-131,5	0,0
Utbildningsnämnden	-1 426,9	-1 436,9	-10,0
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-34,0	-34,0	0,0
Vård- och omsorgsnämnden	-770,5	-770,5	0,0
Socialnämnden	-112,5	-112,5	0,0
Byggnadsnämnden	-7,5	-8,5	-1,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-9,2	-9,2	0,0
Summa nämnder	-2 849,0	-2 862,0	-13,0
Centrala poster	2 899,0	2 917,3	18,3
Summa inkl centrala poster	50,0	55,3	5,3
Balanskravsjusterat resultat	50,0	50,0	0,0

Nämndernas samlade bokslutsprognos är 13 mnkr lägre än budget.

Negativa avvikelser som uppstår under innevarande budgetår ska hanteras av nämnderna inom tilldelad budgetram. I de fall avvikelser inte går att hantera inom tilldelad budgetram, exempelvis kopplat till större förändringar i volymer, kommer dessa istället hanteras i kommande års budget, där nämnderna kompenseras för volymförändringar. De verksamheter som prognostiserar en negativ avvikelse mot budget ska ta fram åtgärdsplaner för budget i balans. Dessa ska fastställas i respektive nämnd.

Kommunstyrelsen (KS) prognostiserar en negativ avvikelse om 2 mnkr. Från den 1 januari 2024 ska godkända producentansvarsorganisationer ersätta kommuner för deras insamling av förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter som valt kommunal insamling. Roslagsvatten ansvarar för insamlingen med vidarefaktureringskostnaderna till kommunen och ersättningen betalas ut av Kammarkollegiet. Idag täcker inte ersättningen den merkostnad kommunen har kopplat till ansvaret och Kommunstyrelsen prognostiserar för ett underskott 2025.

Utbildningsnämnden (UBN) prognostiserar en negativ avvikelse om 10 mnkr. Den huvudsakliga delen av underskottet kopplas till delar inom grundskolan varav 7 mnkr fördelas över verksamheterna anpassad grundskola och

tillhörande fritidshem, samt drift av mindre skolor i glesbygd/skärgård i kombination med lägre volymer i centralt belägna skolor. 2 mnkr avser studievägledning inom verksamheten modersmål.

Byggnadsnämnden (BN) ser en fortsatt lägre nivå av intäkter kopplade till bygglovsansökningar och prognostiserar en negativ avvikelse om 1 mnkr kopplade till lägre bygglovsintäkter.

Övriga nämnder redovisar prognoser i enlighet med budget.

5 Centrala poster

Kommunens skatteintäkter beräknas utifrån, av regeringen, fastställda uppräkningsfaktorer av skatteunderlaget. Basen i beräkningen för skatteunderlaget är det slutliga beskattningsutfallet för 2023, vilket fastställdes i december 2024 när Skatteverket slutfört arbetet med inkomstdeklarationerna. Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2024 och 2025 uppgår till 3,1 procent respektive 4,5 procent. SKR:s prognos innebär en något högre uppräkningsfaktor och prognosen uppgår till 127 kr per invånare den 1 november 2024. Den högre uppräkningsfaktorn baseras på SKR:s antagande om att återhämtningen i ekonomin ska leda till att skatteunderlaget ökar 3,5 procent 2024 och 4,4 procent 2025. Prognosen för skatteintäkterna är osäker och beräknas med försiktighet. Prognosen kan komma att revideras under året genom att slutavräkningen både för innevarande år och föregående år förändras. Slutligt beskattningsutfall för 2024 presenteras av Skatteverket i december 2025.

Belopp i mnkr	Perioden Jan-feb			Helår 2025		
	Utfall	Budget	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse
Nämndernas nettokostnad	-464,5	-468,7	4,3	-2 849,0	-2 862,0	-13,0
Intern kapitalkostnad	7,1	6,8	0,3	41,0	41,0	0,0
Statsbidrag, maxtaxa mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Exploateringsintäkter	0,0	0,8	-0,8	5,0	5,0	0,0
Pensioner, regleringspost	3,1	8,0	-4,9	-50,1	-50,1	0,0
Lokaler, inkl effekt finansiell leasing	0,0	1,3	-1,3	7,9	7,9	0,0
Oförutsedd verksamhet	0,0	-2,3	2,3	-14,0	-14,0	0,0
Verksamhetens nettokostnad	-454,2	-454,1	-0,1	-2 859,2	-2 872,2	-13,0
Skatteintäkter	446,1	441,9	4,3	2 651,2	2 657,9	6,7
Utjämningsystem mm	25,7	25,3	0,3	152,0	154,0	2,0
Fastighetsavgift	22,4	22,2	0,2	133,0	134,2	1,2
Finansiella intäkter	21,1	2,2	18,9	13,0	33,3	20,3
Finansiella kostnader, inkl RBC och pension	-11,8	-6,7	-5,1	-40,0	-51,8	-11,8
Årets resultat	49,2	30,8	18,5	50,0	55,3	5,3
Balanskravsjustering	-5,3	0,0	-5,3	0,0	-5,3	-5,3
Balanskravsjusterat resultat	43,9	30,8	13,1	50,0	50,0	0,0

Kommunfullmäktige beslutade den 18 november 2024 i KF § 7:5 att anta verksamhetsplan 2025–2027 och budget 2025. Utöver beslutet i i november fattade Kommunfullmäktige den 10 mars 2025 kompletterande beslut i ärendet om borttagande av borgensavgift för Österåkersvatten AB och ÖVAR AB.

Förslaget påverkar budget 2025 med cirka 1 mnkr lägre finansiella intäkter.

Kommunen har avsatta medel för medfinansiering av Roslagsbanans utbyggnad inom ramen för Sverigeförhandlingen. I avtalet anges att beloppen är angivna i prisnivå för januari 2016. Beloppen ska räknas om med hänsyn till förändringen i KPI från januari 2016 tills dess att betalning erläggs enligt en överenskommen betalningsplan. I enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) har kommunen gjort en nuvärdesberäkning av avsättningen. Som en del i budgetposten för finansiella kostnader ingår förändrad indexering och nuvärdesberäkning av avsättningen med 8 mnkr. Förvaltningen följer utvecklingen av hur inflationstakten kommer påverka avsättningen på helårsbasis. Avsättningen i årsbokslutet 2024 baserades på SKR:s antagande om ett årsgenomsnitt för KPI 2025 om 0,3 procent. Givet SKR:s, samt andra prognosmakares, aktuella prognoser för KPI de närmsta åren pekar prognoserna mot att avsättningens indexering kan komma att behöver höjas mer än budgeterat, vilket hanteras inom ramen för oförutsett. Prognosen är osäker och kommer revideras under året. Årets utfall fastställs först när KPI för dec 2025 är känt.

Förvaltningen, tillsammans med Söderberg och Partners ser löpande över exponeringen i kommunens portföljer för placerade medel. I samband med att försäljning av värdepapper har genomförts har finansiella intäkter och kostnader realiserats och påverkar prognosen positivt med 3 mnkr. Se vidare information under finansiella tillgångar.

Förändringen av marknadsvärdet i kommunens portföljer med värdepapper bokförs löpande. För jämförbart resultat över tid elimineras effekten av marknadsvärderingarna, vilket ger det balanskravsjusterade resultatet. För perioden uppgår den bokföringsmässiga marknadsvärdesförändringen till 5,3 mnkr (netto).

6 Investeringar

Nettobudget för investeringsutgifter 2025 uppgår till 91 mnkr varav 96,5 mnkr är investeringsutgifter och 5,5 mnkr är investeringsinkomster. Investeringar redovisas på projektnivå enligt kommunens ekonomiska styrregler (se avsnitt 8.2). Löpande under året kan det ske förändringar inom projekten av flera anledningar, till exempel på grund av tidigareläggningar eller förseningar av projektstarter.

Nettoutfallet för perioden uppgår till 0,3 mnkr och prognosen är 2,3 mnkr lägre investeringsutgifter än budget.

- *Projektområde statsutveckling och trafikplanering.* Projektet Västra Banvägen budgeterades inför året. Kommunen arbetar fortsatt med detaljplanering av området vilket påverkar projektet. Inga investeringar beräknas utföras under året vilket ger en positiv prognosavvikelse om 2 mnkr.

7 Finansiella tillgångar

Kommunen har placerat medel i två olika långsiktiga portföljer, pension- respektive överlikviditetsportföljen. Den totala marknadsvärdesökningen under året uppgår vid utgången av februari månad till cirka 8 mnkr. Kommunen har dessutom placerat medel i en kortsiktig likviditetsportfölj. Det är framför allt en räntebärande placering, som ger kommunen avkastning och samtidigt är möjlig att använda för att, vid behov, förstärka likviditeten. De placerade medlen klassificeras som omsättningstillgångar och är kontinuerligt föremål för köp och försäljning. För bevakning och rapportering av portföljerna samarbetar kommunen med Söderberg och Partners Placeringsrådgivning AB.

Placering av medel om 130 mnkr har gjorts enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel. Det övergripande målet i policyn för pensionsmedelförvaltningen är att tillgångarna, på lång sikt, skall täcka kommunens pensionsåtagande. Avkastningsmålet för pensionsmedlen är en nominell avkastning om 5 procent per år givet en årlig inflation på 2 procent. Vid utgången av februari månad 2025 var cirka 42 procent av medlen placerade inom räntepapper och 58 procent inom aktierelaterade instrument. Totalt har tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde om cirka 231 mnkr den sista februari 2025 vilket motsvarar en värdeökning om 1,2 procent sedan årsskiftet.

Placering av överlikviditet om 300 mnkr placerades 2014 och ytterligare 100 mnkr placerades under 2017 enligt Kommunfullmäktiges policy för överlikviditet. Avkastningsmålet för överlikviditetsförvaltningen är att erhålla en långsiktig nominell avkastning om 4 procent per år, givet en inflation på 2 procent per år. Vid utgången av februari 2025 var cirka 61 procent av medlen placerade inom räntepapper och cirka 39 procent inom aktierelaterade instrument. Marknadsvärdet på tillgångarna i portföljen var cirka 524 mnkr den

sista februari 2025 vilket motsvarar en värdeökning om 1 procent sedan årsskiftet.

Förändringar inom respektive portfölj genomförs enligt förvaltarens bedömning och i linje med kommunens placeringspolicys och modell för förvaltning av portföljerna. Modellen är reaktiv, vilket innebär att när förutbestämda kriterier uppfylls sker en ned- eller uppviktning i en, av modellen, begränsad omfattning. I syfte att minska förlusterna vid kraftiga börsfall ska andelen riskfyllda tillgångar i kapitalförvaltningen styras dynamiskt med målsättningen att pensionsportföljen som mest kan falla 15 procent från den högsta nivån och överlikviditetsportföljen 10 procent som uppnåtts de senaste 24 månaderna. Det vill säga ett säkerhetsgolv på 85 procent respektive 90 procent av portföljernas högsta värde. Detta säkerställs genom att portföljerna marknadsvärderas löpande och risken för att gå under säkerhetsgolven beräknas löpande utifrån portföljens aktuella marknadsvärde, marginal till säkerhetsgolven samt aktuell marknadsrisk. Uppföljning görs varje månad genom skriftliga rapporter från förvaltaren till kommunen. Två rapporter från Söderberg och Partners är bifogade som bilaga 2 och 3.

8 Ekonomiska sammanställningar

8.1 Sammanställning av driftbudget och bokslutsprognos för 2025

Resultatbudget

Belopp i mnkr	Perioden Jan-feb			Helår 2025			2024
	Utfall	Budget	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse	Utfall
Kommunfullmäktige	-1,1	-1,6	0,4	-9,3	-9,3	0,0	-9,5
Överförmyndarnämnden	-1,5	-1,2	-0,2	-6,7	-6,7	0,0	-5,4
Kommunstyrelsen	-52,9	-54,5	1,6	-340,9	-342,9	-2,0	-268,5
Kultur- och fritidsnämnden	-22,1	-21,6	-0,5	-131,5	-131,5	0,0	-128,1
Utbildningsnämnden	-234,8	-235,6	0,8	-1 426,9	-1 436,9	-10,0	-1 396,2
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-5,3	-5,6	0,3	-34,0	-34,0	0,0	-30,9
Vård- och omsorgsnämnden	-127,1	-128,1	1,0	-770,5	-770,5	0,0	-740,5
Socialnämnden	-17,7	-18,1	0,4	-112,5	-112,5	0,0	-108,5
Byggnadsnämnden	-1,4	-1,9	0,4	-7,5	-8,5	-1,0	-9,1
Miljö- och hälsoskydds-nämnden	-0,5	-0,5	0,1	-9,2	-9,2	0,0	-9,0
Nämndernas nettokostnad	-464,5	-468,7	4,3	-2 849,0	-2 862,0	-13,0	-2 705,6
Intern kapitalkostnad	7,1	6,8	0,3	41,0	41,0	0,0	32,5
Statsbidrag, maxtaxa mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13,9
Exploateringsintäkter	0,0	0,8	-0,8	5,0	5,0	0,0	0,0
Pensioner, regleringspost	3,1	8,0	-4,9	-50,1	-50,1	0,0	-150,5
Lokaler, inkl effekt finansiell leasing	0,0	1,3	-1,3	7,9	7,9	0,0	13,5
Oförutsedd verksamhet	0,0	-2,3	2,3	-14,0	-14,0	0,0	-8,6
Verksamhetens nettokostnad	-454,2	-454,1	-0,1	-2 859,2	-2 872,2	-13,0	-2 804,8
Skatteintäkter	446,1	441,9	4,3	2 651,2	2 657,9	6,7	2 514,5
Utjämningsystem mm	25,7	25,3	0,3	152,0	154,0	2,0	212,5
Fastighetsavgift	22,4	22,2	0,2	133,0	134,2	1,2	124,3
Finansiella intäkter	21,1	2,2	18,9	13,0	33,3	20,3	130,4
Finansiella kostnader, inkl RBC och pension	-11,8	-6,7	-5,1	-40,0	-51,8	-11,8	-79,8
Årets resultat	49,2	30,8	18,5	50,0	55,3	5,3	97,0
Balanskravsjustering	-5,3	0,0	-5,3	0,0	-5,3	-5,3	-55,8
Balanskravsjusterat resultat	43,9	30,8	13,1	50,0	50,0	0,0	41,2

8.2 Sammanställning av investeringsbudget och bokslutsprognos inom Kommunstyrelsen och Teknisk nämnd på projektnivå.

Investeringsredovisning (belopp i mnkr)	Budget	Prognos	Ack utfall	Budgetavvikelse/prognosis
Attraktiv offentlig plats & skärgård	28 500	28 500	361	0
Stadsutveckling /Trafikplan	6 200	4 200	0	-2 000
Reinvestering, gator och vägar	17 300	17 000	95	-300
Trafikåtgärder	10 000	10 000	76	0
Gång och cykelvägar	4 500	4 500	2	0
Kultur och Fritid	8 000	8 000	68	0
Övrigt	10 500	10 500	-244	0
Totalt Kommunstyrelsen	6 000	6 000	0	0
Totalt Österåkers kommun	91 000	88 700	358	-2 300